

9. Tekrar Testi

1. Konusu insan olan edebiyat, insanın ruhsal yapısını inceleyen psikoloji biliminden doğrudan etkilenir. Edebî eseri kaleme alan yazarın da bir insan olması dolayısıyla her edebî eser, yazarın iç dünyasından izler taşır. “Bilinç akışı” tekniği gibi bazı anlatım tekniklerinin oluşmasında edebiyat, psikolojinin çağrışım metotlarından yararlanmıştır. Psikoloji biliminden yararlanan yazarların eserleri, okuyucuya aynı zamanda başka bir insanın ruh hâlini yaşama fırsatı da verir.

Bu parçadan hareketle edebiyat-psikoloji ilişkisine dair en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edebi eserler, psikoloji biliminin gelişmesinde önemli bir yere sahip olmuş, çoğu zaman psikolojiye kaynaklık etmiştir.
B) Psikoloji biliminin verilerinden yararlanan edebî metin yazarı, bu verilerden hareketle okuyucuya yol gösterir.
C) Psikoloji biliminin gelişmesiyle yeni anlatım teknikleri ortaya çıkmış, psikoloji alanında da bu tekniklerden yararlanılmıştır.
D) Kendi türünden canlıların iç dünyasına hâkim olan edebî metin yazarları, psikoloji biliminin gelişmesine katkı sağlar.
E) İnsanı konu alan edebiyat, insanı inceleyen psikolojinin yöntemlerinden yararlanarak okuru farklı dünyalara taşır.
2. Güzel sanatların kollarından biri olan edebiyat, istiklalini yüzyıllar önce - - - - rağmen diğer insan faaliyetleriyle olan ilişkilerini sürdürmüş ve hâlâ da sürdürmektedir. Daha açık bir ifadeyle, “yaratma”ya dayalı - - - - bir faaliyet olan edebiyat ile ondan bağımsız ve farklı birer disiplin veya bugün birer sosyal bilim dalı olarak kabul edilen tarih, sosyoloji, psikoloji, teoloji, antropoloji, etnografya, folklor, dil bilimi, estetik arasında pek çok ilişkiler vardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) İlan etmiş olmasına - estetik
B) Kaybetmiş olmasına - amaçlı
C) Eline almış olmasına - durağan
D) İnsanlara duyurmuş olmasına - kalıplaşmış
E) Diğer sanatlara vermiş olmasına - duyusal
3. Modernizmi esas alan metinlerde bireyin karmaşık ruh hâlleri, çağrışımlara açık sembollerle verilir. O zamana kadar kullanılmamış ifade tarzları denenerek yeni arayışlara gidilir. Klasik hikâyelerde kullanılan öğeler, modernist hikâyelerde önemini yitirir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi modernist hikâyenin özelliklerinden birisidir?

- A) Dil ve anlatımda geleneksel kalıpların dışına çıkılmaz.
B) Bilinç akışı, geriye dönüş gibi anlatım tekniklerine yer verilir.
C) Olay, çevre, kişiler gibi yapı unsurlarına büyük önem verilir.
D) Kişiler, tek boyutlu tipler olarak karşımıza çıkar.
E) Kronolojik zaman takip edilir, zamanda oynama yapılmaz.

9. Tekrar Testi

4. Suyun iki tarafında da dalların örgülerle çevrilip gölgeleriyle kuytulaşmış birçok ufak havuz vardı. Yüksekten dökülen su, buraları oymuş, derinleştirmişti. Havuz, sanki yıkanması kolay olsun diye özenilip hazırlanmıştı. Agâh Bey yıkanmak fikrinde değildi. Bir süre yalnız seyretti. Fakat baktı ki bu hiç de fena bir iş değildi; bu sıcak havada serin sudan elbette keyif duyacak, fayda görecekti. Ona ince kumlu, kapanık, derin bir havuz buldular; sere serpe, zevkli zevkli yıkandı.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Betimlemelerden yararlanılmıştır.
- B) İlahi bakış açısı ile yazılmıştır.
- C) Görme ve dokunma duyularından faydalanılmıştır.
- D) İnsana ait bazı unsurlar doğaya aktarılmıştır.
- E) Sade ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

5. Aşağıdakilerin hangisinde virgül (,) diğerlerinden farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) Saçları genç yaşta kırılmış köylü kadın, artık yaşlanmış olan adama: “Ters yöndesin.” dedi.
- B) Zaman atının üstündeki delikanlı, köşede oturan yaşlı adama: “Hayatı arıyor musun?” dedi.
- C) Bu nedenle bir hikâyecinin hayatını anlatmak ve eserleriyle ilgili bilgi vermek, incelenen bir hikâyenin daha iyi anlaşılmasını sağlar.
- D) Küçürek hikâyeler alışık olduğumuz hikâyelerden daha kısa anlatımlardır ve kısalığının ortaya koyduğu yoğun anlatım, beraberinde kapalı anlamları getirir.
- E) TDK’nin Türkçe Sözlük’ünde bir edebî eseri radyo, televizyon veya sahne oyunu biçimine getirmek şeklinde tanımlanan “dramatize etmek”; gösterme yönteminin uygulama yollarından biridir.

6. Gözleri çakmak çakmak ona bakardı. Hoş görmez bakışlarına karşın, babası gibi dedesinin de kendisiyle övündüğünü bilirdi. Dağ başlarına döne döne çıkan yolları, maviliklerde süzülen bir tepkili uçağı ikisi de akıl etmemişti. O yolların dönemeçlerini ne de yumuşak alıyor kamyon!.. Kamyon kasası üstündeki bu yolları döne döne çıkan kamyon da çok süslüydü. Çiçek demeti gibi... Tepkili uçağın ardındaki ak çizgiyi pamuksu bulutlar böler. Böylece hevesle ovar, parlatır, suları gümüşsü yansımalarla çıldırtırdı. Derken gözleri bulanır, sırtı ağırdı. Şimdi, gözbebeklerine oturmuş bulanıklık aynı şey mi bilinmez.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmamıştır?

- A) Benzetmelerden
- B) Betimleyici anlatımdan
- C) Öyküleyici anlatımdan
- D) Kişileştirmeden
- E) Kahraman anlatıcı bakış açısından

9. Tekrar Testi

7. Geceleyin bir ses böler uykumu,
İçim ürpermeyle dolar: - Neredesin?
Arıyorum yıllar var ki ben onu,
Âşıkıyım beni çağıran bu sesin.

Gün olur sürüyüp beni derbeder,
Bu ses rüzgârlara karışır gider,
Gün olur peşimden yürür beraber,
Ansızın haykırır bana: - Neredesin?

Bütün sevgileri atıp içimden,
Varlığımı yalnız ona verdim ben,
Elverir ki bir gün bana derinden,
Ta derinden bir gün bana "Gel" desin.

Bu şiirde Millî Edebiyat zevk ve anlayışını yansıtan şiir geleneğinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi yoktur?

- A) Aruzun yerine hece ölçüsü kullanılmıştır.
B) Sade ve süsten uzak bir dil kullanılmıştır.
C) Nazım birimi olarak genellikle dörtlük kullanılmıştır.
D) Anadolu ve memleket sevgisi konuları işlenmiştir.
E) Ahengi sağlamak için uyak ve rediflere yer verilmiştir.

8. İkimiz birden sevinebiliriz göğe bakalım
Şu kaçamak ışıklardan şu şeker kamışlarından
Bebe dişlerinden güneşlerden yaban otlarından
Durmadan harcadığım şu gözlerimi al kurtar
Şu aranıp duran korkak ellerimi tut
Bu evleri atla bu evleri de bunları da
Göğe bakalım

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öz şiir anlayışıyla yazılmıştır.
B) İmge ve çağrışımlara yer verilmiştir.
C) Kentli insanın kaçış psikolojisini anlatmaktadır.
D) Dili sade ancak anlamı kapalıdır.
E) Serbest nazımla yazılmıştır.

9. Tekrar Testi

9. İlk yemişini bu sene verdi
Kızılıcık
Üç tane
Bir daha seneye beş tane verir
Ömür çok
Bekleriz
Ne çıkar?
İlahi kızılıcık!

Orhan Veli KANIK

Bu şiirden hareketle I. Yeni (Garip) şiiriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Günlük, konuşma dili kullanılmıştır.
B) Ölçü ve kafiye yer verilmemiştir.
C) Kapalı bir anlatım yeğlenmiştir.
D) Günlük, sıradan konular ele alınmiştır.
E) Nükte ve şaşırtmacaya başvurulmuştur.

10. Hamdullah Suphi Tanrıöver, nutuk türünde güzel örnekler sunan hatiplerimizdendir. şiir ve söylevlerinde Namık Kemal'den etkilenen sanatçı, lirik şiirlerinde şairane bir üslup tercih etmesine rağmen Millî Edebiyat etkisinde kaldığı dönemde sade ve yalın bir dil kullanmıştır. Sanatçının söylev türünde bu kadar başarılı olması, aynı zamanda kalemi kuvvetli bir şair olmasından kaynaklanır. Kültürel yetkinliğı, düşünce yazılarında da kendini gösterir.

Bu parçadan hareketle Hamdullah Suphi Tanrıöver'in edebî kişiliğı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nutuk türünün yanında diğeri türlerde de eserler vermiştir.
B) Dilde abartısız ve sanatsız bir söyleyiş tercih etmiştir.
C) Hitabet sanatının inceliklerini Namık Kemal'den öğrenmiştir.
D) Başarılı bir şair olması hatip yönünü kuvvetlendirmiştir.
E) Düşünce yazılarını sığıktan uzak bir nitelikte yazmıştır.

9. Tekrar Testi

11. Saf şiirde ahenge, güzel ve etkili söyleyiş, musikiye önem verilmiştir. Ölçü ve kafiyeyle bağlı kalınmış, imgeler bolca kullanılmıştır. Dil, her şeyin üstünde tutulmuş, saf mısraya ulaşılmaya çalışılmıştır. Masal, rüya, mit, zaman, aşk, ölüm, ayrılık, yalnızlık gibi bireysel temalar şiirlerde sıklıkla işlenmiştir. Sosyal konulardan uzak durulmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi “saf şiire” örnek gösterilemez?

- A) Uyu! Gözlerinde renksiz bir perde
Bir parça uzaklaş kederinden
Bir ruh gülümsüyor gibi derinden
Mehtabın ördüğü saatler nerde?
- B) Titrek bir damladır aksi sevincin
Yüzünün sararmış yapraklarında
Ne zaman kederden taşarsa için
Şarkılar taşırsın dudaklarında
- C) Benim de mi düşüncelerim olacaktı
Ben de mi böyle uykusuz kalacaktım
Sessiz sedasız mı olacaktım böyle
Çok sevdiğim salatayı bile
Aramaz mı olacaktım?
- D) Açılınca baharın dişi gülleri
Bir başka rüzgâr eser bahçelerde
Dinle çılginca öten bülbülleri
Sorma niçin düştüğünü bu derde
- E) Elimde sükûtin nabzını dinle
Dinle de gönlümü aliver gitsin
Saçlarımdan tutup kor gözlerinle
Yaşlı gözlerime daliver gitsin.

9. Tekrar Testi

12. Böyle oğlumla yan yana bulunmak hiç kolay iş değildi. Ona oğlum diyemiyor, başka kişiye baba diye konuştuğunu görünce içim parçalanıyordu. Aysel, benim sevgili Aysel'imın yanında olduğunu bilmek istemiyordum. Onun yüzüne bakmaya hakkım yoktu çünkü. Buralara nasıl gelmişti? Gerçekten beğenmiş, evlenmiş miydi? Ne öğrenebilirdim? Bana yabancı bir insan gibi bakıyordu. Yüzünde sıcak bir esinti bulamıyordum. Gerçekten bu kadar fazla mı nefret etmişti benden? Ya Baytemir? Benim nasıl bir adam olduğumu sezmiyor muydu?

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Kahramanın düşünce ve duygu dünyası yansıtılmıştır.
- B) Sorularla anlatıma canlılık kazandırılmıştır.
- C) İlahi bakış açısı kullanılmıştır.
- D) İç monolog tekniğinden yararlanılmıştır.
- E) Kısa ve anlaşılır cümleler kullanılmıştır.

13. O kış ortasında tulumba yine dondu. Dirmit, her sabah erkenden tulumbanın ağzına sıcak su akıttı, kolunu, gövdesini ovdu. Haftını temizledi. Ama tulumba dile gelmedi. Dirmit, yine de günlerce bıkmadan usanmadan tulumbanın başına indi, kulağına eğildi, avaz avaz bağırdı, elini tulumbanın ağzına soktu, kolunu bükmeye çalıştı. Tulumba sonunda dayanamadı, ağladı. Dirmit, onun boynundan aşağı ince ince yaş süzüldüğünü görür görmez tulumbanın kendisiyle konuşmadığı için çok üzüldüğünü anladı. Tulumbanın yaşını kollarıyla kuruladı; yüzünü, kolunu, gövdesini okşayıp yanından ayrıldı.

Bu parçanın anlatımı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Gerçekçi ve uzun tasvirlerle dış dünyayı okurun zihninde canlandırmak amaçlanmıştır.
- B) Masal ve halk hikâyesinin anlatım olanaklarından faydalanılmıştır.
- C) Bilinç akışı ve geriye dönüş anlatım tekniklerinden ustaca yararlanılmıştır.
- D) Karşılıklı konuşmalarla anlatımda akıcılık sağlanmıştır.
- E) Başka bir metnin konusundan hareketle yeni bir metin oluşturma yöntemi denenmiştir.

14. Cumhuriyet Dönemi'nde roman türü farklı anlatım tarzları ve anlayışlarla gelişip zenginleşmiştir. Dönemin buhranlarını yansıtanlar, kişisel derinliklere eğilenler, mistik bir sezikle şekillenenler, sosyal sorunları yansıtanlar... Hemen hemen her kesimden renkleri barındırır bünyesinde bu dönem. Romantizmin etkisiyle yazılan ilk dönem Tanzimat romanının kusurları çoktan aşılmış, romancılığımız Batı ile yarışılır hale gelmiştir.

Bu parçadan hareketle Cumhuriyet Dönemi romancılığıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Romanlarda acıklı ve duygusal konular, tesadüfi aşklar ön plana çıkarılmıştır.
- B) Anadolu halkının çektiği sıkıntıları, fakirliği ele alan romanlar yazılmıştır.
- C) Toplumcu gerçekçi anlayış doğrultusunda da eserler kaleme alınmıştır.
- D) Bireyin iç dünyasının modernist bir anlayışla ele alındığı romanlar yazılmıştır.
- E) İslami duyarlılıkla, farklı anlatım teknikleri kullanılarak eserler ortaya konulmuştur.

9. Tekrar Testi

15. Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili birleşik sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Ramazan, durumu bilmeden güneşi toplayan adama bir anda donkişotluk yapmaya kalkınca yaşlı adam ona her zamanki gibi öğüt vermeye başladı.
- B) Yazdığı her edebî türde başarılı olan bu yazarımız, radyoda şiir okuma konusunda da artakalmak istemiyordu.
- C) “Şiir mi edebiyatın esas alanıdır yoksa düzyazı mı?” tartışmalarının beyhude bir uğraş olduğunu yıllar önce söylemiştim.
- D) Yanıbaşında bekleyen avcıya merhamet göstermek, aslan için yapılması bir durum olmamıştı bu hikâyede.
- E) Karanfil süslemeli kamyonet bu kadar yolu katetmek için önce iyi bir tamirden geçmeliydi.

16. Bireyin iç dünyasının başarıyla yansıtıldığı modernist romanlarda aynı zamanda modern psikolojiden de yararlanılmıştır. İnsanlarla sağlıklı ilişki kuramayan, toplumsal değerlerle çatışma yaşayan kahramanların ruhsal durumları bu tarz romanlarda sıkça işlenir.

Bu parçaya göre aşağıdaki alıntılardan hangisi modernist roman özelliği taşır?

- A) Macide bahçeye çıkarak kumlu yolda hızlı hızlı yürüdü. O sırada muallim odasına dönen Bedri, müdürün koridorun karanlık bir köşesinden fırlayarak süratle yanından geçtiğini ve bahçeye koştuğunu gördü.
- B) Gezici kurs öğretmeni Emel Hanım, el dikişiyle pijamanın alt yanını dikiyordu köy odasında. Kursu gelen Akpetitli kızlar; kadınlar nedense pijama biçmeyi, dikmeyi çok istiyorlardı. Hem de koyu, kalınca bezlerden...
- C) Belirtiler, kilise meydanındaki ve surlardaki savaşın sona yaklaştığını gösteriyordu. Aydos'un kaderi artık kestirilebilirdi. Çarpışmalar da şimdi sokak aralarında kovalamacaya dönüşmüştü.
- D) Anlamasam da dinlerdim seni. Bir “hukukumuz” vardı hiç olmazsa. Ölümcül düşüncelerini hafifletirdi bir insanın varlığı belki. Belki de anlatmaya çalıştın birilerine. Kim bilir? Anlatamadın, belki o insanların yüzüne bakar bakmaz anlatmanın yararsızlığını gördün.
- E) Karanlıkta birdenbire oturdum ve dinledim. Küçük bir kız çocuğu ağlar gibi tatlı ve nazlı bir ses ağlıyordu. İhsan artık yavaş yavaş konuşuyordu.

17. Cumhuriyet Dönemi tiyatro yazarları kentlerde yaşayan modern insanın yanı sıra kasaba ve köy halkının sorunlarını da yansıtmıştır. Oyunlarında açık ve yalın bir dil kullanmışlardır. Günlük hayatın içinden kadın, erkek, memur, iş adamı gibi çeşitli tiplere kalemleriyle hayat vermişlerdir. Hayatın gerçeklerinin aksettiği somut bir üslup kullanmayı tercih etmişlerdir.

Bu parçadan hareketle Cumhuriyet Dönemi tiyatrosu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Geniş bir yelpazede sosyal yapıyı gözler önüne seren eserler verilmiştir.
- B) Metafiziksel konularda ve farklı tekniklerle tiyatro oyunları yazılmıştır.
- C) Bu dönem eserlerinde modern insanla gelenekçi insanın çatışması yansıtılmıştır.
- D) Eserlerde, kasaba ve köy insanının sorunlarına çözüm bulma amaçlanmıştır.
- E) Romantik bir anlayışla yazılan eserlerde imgelerle zenginleşen bir dil kullanılmıştır.

9. Tekrar Testi

18. (I) Absürt tiyatro, 1960'lı yılların sonuna doğru geleneksel tiyatro kalıplarının kurgusal ve anlamsal olarak değiştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. (II) Gerçekçi zaman ve mekân unsurları zaman zaman terk edilmiş, neden-sonuç ilişkisi önemsizleşmiş, soyutlamalar yoluyla içinde yaşanılan dünyadan başka dünyalara pencereler açılmıştır. (III) Bu tiyatro türünde II. Dünya Savaşı'nın etkisiyle umutsuzluk, korku, yabancılaşma temalarına bolca yer verilir. (IV) Absürt tiyatrodaki amaç, seyirciyi düşündürürken aynı zamanda seyircide tedirginlik yaratmaktır. (V) Absürt anlayışa göre tiyatro, hayatı yansıtmaktan ziyade saçma kurgu ve sembollerle seyirciyi aktif hâle getiren bir hareket olmalıdır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede absürt tiyatroların ne zaman ve nasıl oluştuğu açıklanmıştır.
- B) II. cümlede absürt tiyatroların anlatım tarzından bahsedilmiştir.
- C) III. cümlede absürt tiyatrolardaki genel içeriklere değinilmiştir.
- D) IV. cümlede absürt tiyatroların hedefi üzerinde durulmuştur.
- E) V. cümlede absürt tiyatroların toplumdaki etkilerine yer verilmiştir.

19. Oktay Akbal, deneme türünde verdiği eserlerinde hatıralarıyla güncel ve doğal durumları birleştirmiştir. Okurun bakış açısını zenginleştirmenin yanı sıra dili etkili kullanmayı da amaçlayan sanatçı, eserlerini sohbet havasıyla ve içtenlikle yazmıştır. Canlı bir anlatım ve samimi söyleyiş özellikleriyle okuyucuyu kendisine bağlamayı başarır. Eserlerinde en çok titizlendiği unsur dil kullanımıdır. Bir yazarın, yaşadığı sürece dili üzerinde çalışması gerektiğini düşünen Akbal - - - -

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) dilde kapalı ve sanatlı bir söyleyiş tercih etmiştir.
- B) Türkçe kullanımında oldukça özenli davranmıştır.
- C) Türkçenin inceliklerinden yararlanmıştır.
- D) akıcı olmayan ifadelerden uzak durmuştur.
- E) dilin olanaklarını verimli şekilde kullanmıştır.

20. Deneme yazarı, konunun idrak edilmesini değil ele alınan konu üzerinde düşünülmesini ister. Bu nedenle kesin yargılardan, nesnel ifadelerden kaçınır. Deneme okurun zihninde tıpkı felsefenin yaptığı gibi şimşekler çaktırmalı, yepyeni kapılar açtırılmalıdır. Denemede fikirler görecelidir, makalede olduğu gibi kanıtlanmaya ihtiyaç duymaz. Her okur farklı bir yanından tutup uzatmalı, bambaşka çıkarımlarda bulunmalıdır. Uçsuz bucaksız bir mecra olmalıdır deneme.

Bu sözler aşağıdaki soruların hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Deneme bir tür olarak ilk defa ne zaman ortaya çıkmıştır?
- B) Denemelerde hangi konular ele alınır?
- C) Deneme yazmak için hangi hazırlıklar yapılmalıdır?
- D) Deneme yazarının amacı nedir?
- E) Denemelerde hangi anlatım teknikleri kullanılır?

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.